

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

78. Superstitio erga defunctos, in opus miseric. mutatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

quatuor, alios totidem ministeriis diu piis tritos quæ fas erat illis com-
 mittere. P. Andrea Fernandez pensum Iapones Faifi incolas restitue-
 re pristinae pietati, seu veriùs dixerim Christianismo in ipsis propo-
 sitionem extincto. Erat Fernandez vir indomiti laboris, & Apostolici
 spiritus; magno diu animorum fructu in Iaponia versatus, & gentis
 ingenium ac linguam probè callens: huic erat Socius F. Niscius Ro-
 manus, natione Iapo, difficillimarum missionum, & ipse sudoribus
 decorus. Ab his denique compertum Eaisenses Iaponios etsi pro in-
 nata vafricitate intra se miseri sese inuoluerent, reipla tamen, Sacerdo-
 tum, & Christianæ culturæ penuria, degenerasse prope in ethnicos;
 in tanta illorum frequentia, qui vna essent vxore contenti duos solùm
 inuentos; damnato fœnore passim quæstum facere solitos, quodque
 præ omnibus occultabant, tormentorum metu, & lentis viuicomburij
 mortibus territos nõ paucos à Christo desciuisse. His ad Christianismum
 reformandis, & mores Christo non indignos, haud paulò plus operæ
 ac laborum Fernando fuit, quàm adducendis ad Christum ethnicis, sed
 immensa quadam operariorum voluptate, hi labores in Christianita-
 tem breui exiere feruentem, castam, misericordem, humilem, Deo
 plenam, totam ab ea quæ fuerat aliam, nec minus factò ad persuaden-
 dum, quam Fernandez verbis eloquentem. Annus abibat nullus,
 quo ex Iaponibus ethnicis qui ad negotia Faifum ventitabant nunc
 viginti quinque modo triginta Christiani in Iaponiam non redirent de-
 liberato quod valdè illic pronum erat ad martyrium animo. Cocinci-
 nensium adulta ætate Iustravit Pinna ducentos septuaginta quinque,
 Palocambi Bazomius Ecclesiam illam quingentis auxit Christianis: ego
 pauca de multis non possum omittere quæ in his conuersionibus singu-
 lare aliquid habuere. Viget eo in regno religiosum pietatis erga fato
 functos delirium, Bonziorum inuento consecratum. Vulgus exiltimat;
 putare docti se simulant, si non putant, ne videantur minus pij; sub-
 terraneis fessas cæcorum itinerum & longis ambagibus functorum
 animas, refouendas esse ad reliquum iter, dum opratam quietem at-
 tigerint, quæ illis è corpore profectis assignatur, egere porro succu-
 lentis cibis, & solidis, eorum odore refici, & apponentium pietate;
 ac ciborum quidem purissimam, & quæ sub sensum non cadit sub-
 stantiam ducere, quod verò intactum omittebant, exsueca potius ci-
 borum esse cadauera quàm cibos, eaque Bonziis ad vescendum permit-
 ti. Huius erga defunctos tam religiosi in Cocincina moris abrogatio
 seuera, cum apud populum magnam videretur offensiosem paritura, ea
 lege Patres cum Christianis integrum reliquerunt, vt ciborum in-
 structus pauperibus publicè distribueretur in piaculum tribuentis, vel
 mortui si foret Christianus. Mortua igitur Christiani socru haud
 procul Caciono, iuuandæ illius animæ quem dixi modus adedò
 affectit oppidanos, vt eos ingens desiderium ceperit sciendi, qualis esset
 lex Christianorum, ac iam inde ex eo coniecierint oportere omninò ve-
 racem

77.
 Cocincina
 Reg. à Bata-
 uis ad se re-
 ducunt Lusi-
 tani.

78.
 Superstitio
 erga defun-
 ctos, in opus
 miseric. mu-
 tat. r.

racem esse, cum Patres illius magistros lucri nullius utilitas, suspectis mendacij faceret, è contrariò Bonzij doctrinam viuis, suffragia mortuis venderent; at forte plura ex Christiano percontati quàm pollent ab eo explicari, Patrem iis acciuit, qui ducto primarum ad eos concionum plausibili argumento à largitate Christiani egenis potius quam sepulchro cadaveris impenſa, tranſiuit ad animæ immortalitatem, statimque illius post vitam æternam beatæ, aut miseræ, ubi confutata quæ vulgo infaniant transmigratiōe illius in varia corpora, illique adiunctis de Bonziorum penū delirijs, viginti tres statim discipulos nactus est, quos rite institutos, novæ primitias Christianitatis per baptismum Deo consecrauit. Verum Caciæ Prouinciæ aula diu sterili, iteratæque sæpius, diu sementi ingrata, inuenit tandem verbum ubi radicem in fruges vberimas mitteret, insignem doctrinam idolorum cultu, acuta ingenij perspicacitate, magisterio erroris publico Literatum. Hunc anni vnius patientia inuicta, denique subegit, Pinna constanter durante ad omnia quæ illi suggereret lynceus, & ardens animus aduersus effata legis Christianæ, quæ non altercandi, vel impugnandi studio agitabat, sed reperiendi solum immobile ubi certis deinceps consistens vestigijs, nunquam in veri notitia vacillaret. Fuit denique non modo vincendus, sed articulatim de singulis ita conuincendus, vt nulla in iis ambiguitate morderetur; cumque vnum adhuc hæteret animo in quo nutabant quæcumque didicerat, illud quoque ab se solerti prudentia excussit. Succurrebat menti, Bonziorum doctrinam, non potuisse à Deo proficisci, quod esset inter se in ea fingenda tam diuersi, quàm in tenenda liberi; à Deo autem qui summa est veritas non posset nisi verum prodire quod ita vnum est vt esse nequeat sibi contrarium aut ab se diuersum. Hæsitans itaque, Pinnæ essent inuenta, vel Dei oracula quæ sibi Pinna tradiderat, calato consilio se confert Pulocambim octo dierum itinere, Buzomium conuenit, interrogat, agit, versatque in omnia quæ disputauerat cum Pinna, de quibus sibi audire visus est Pinnam in Buzomio loquentem, aded vterque non modo gemina, sed prorsus eadem loquebatur. Hinc ille certò conficiens diuina esse quæ acceperat dogmata, non hinc partus ingenij, Caciæ redit, Pinnæque se pedibus aduolens incredibili vtriusque animi voluptate sacro fonte lustratur, & Ioseph appellatiōe ac tutela. Secuta est vxor prælucentem & paulò post citatèter quinquaginta, certò persuasum non potuisse vitum tantum, à verò & salutari aberrare.

Eiusdem exemplo debentur, & alij, quorum vnus vulgo inter Patres cognomento Philolophus ob valdè compositam argumentandi rationem. Huic annis confecto, & laboriosis muneribus priuatum rex indulsit otium quod in diuinorum contemplatione, quantum ethico factum est, consumebat in iis vt animo defœccatori, acutius cerneret, alia oriza, eaque insulsa, semel in die parè vescebatur; interdum post triduum: qua tenuitate inediæ sic ad purum purgavit extenuauitque coram

mente cerebrum, vt in deliria euanesceret de excellentiæ suæ maiestare, quæ nisi ab stulto & amente fingi non poterant. Primus eorum gradus credulitas arrogans propriæ sanctitatis, & mirabilium parrandorum; missitandis ad ægros singraphis quæ de contactu morbis omnibus remedium ferrent. Secundus opinio partæ iam sibi immortalitatis, quod seueritate illius inediæ purgasset penitus quicquid in suo corpore fuerat, corruptioni obnoxium. Tertius quo non plus ultra se, vt nec amentius extra se, viuens idolum se credidit. Misertus infelicem Deus, morbos eius omnes morbo vno sanauit; reddidit sibi hominem vicina mors compulsiue in primis nihil supra hominem sapere; inter hæc de Iosepho cum fortè audisset, sic Deo mouente apud se staturabat non potuisse virum doctissimum, & sectæ suæ propagatorem tantum ac vindicem, nisi planè perspectis, certoque probatis argumentis Christiana lege auitam mutare, quæ cum ex ipsomet percepisset Iosepho, rogauit ageret apud Patrem vt Christianus moreretur; at enim Deus ad multorum salutem & Christianum voluit, & viuum seruauit. Sanus itaque corpore ac mente, Petri nomen à Pinnam cum baptismo accepit sibiue impressam à Iosepho fidei sacrosanctæ velut gemmæ potentis virtutem, transmisit in multos, quorum olim dux in præceptis doctissimus Bonzius. Hic templum elegans diis suis cum poneret, mirari Iosephum, contraxisse pridem ab opere manum cui erat solitus de suo conferre; adire illum, & monere non posse absolui quod pulchrè cœptum erat nisi subsidio aliquo iuuaretur. At is Christianum se clarè professus, ingenti dolore Bonzium confixit, publica Magistri communis, priuata benefici hominis iactura vehementer afflictum, qui rationibus aggressus reuoluere illum in idola, & sordes ex quibus emerferat; vbi futuram intellexit, vt ipse ab eo facilius in Christianismum, quam ille ab se induceretur in idola; cogitauit apud se Philosophum (Petrum videlicet) plus ad eum mouendum scientiæ, plus efficaciam habiturum. Quem vbi cognouit pariter Christianum, conclaui mcerens se abdidit, diemque cum nocte ieiunus, & desperabundus in lectu egit; multa & tristitia secum versans, ex quibus Deus aliquid selegit, à quo aptam videbat felicitatem miseri hominis. Incidit enim, sese in varia inquietè torquenti consilium, de conueniendo summo mane Petro; rogando etiam atque etiam & interrogando quis Deus? quæ lex? quo rationum fundata pondere niteretur peregrina illa Christianorum religio, vt hominem sibi vindicaret eius sanctimoniam, & doctrinam, faceretque rituum patriorum, & idolorum desertorem? Cui Petrus aded satisfecit, vt ad eximendos Bonzio errores, eumque penitus expugnandum, sat vna fuerit conuersi Petri de se narratio, & modus, & quæ illum causa præcipue mouisset. Ergo ad Pinnam supplex reuertitur eique se integrè permittit sacro initiandum baptisate, quod ædificabat templum si videretur diruendum, aut si magis placeret vero Deo dicandum; suos demum sequa-

ces, ut Christianos ex iis tam multos faceret, quam multos sperabat se in eius daturum disciplinam: quod certè nihilo parcius quam sperauerat est adeptus: sacro enim locus Christianismi fonte, denuntiant publicè viam certæ salutis in religione Christiana ab se inuentam, & initam, quam malè crediderat, & peius docuerat, in cultu idolorum quaerendam. Proin omnes hortari, discipulos maximè, ut qui præcipitem in ruinam tanta essent perseverantia sectati; præcipientem ad cælum, & felicitatem sequerentur multò alacrius: nemo omnium fuit qui nollet magistro comes esse. Diuinis ritè imbuti mysteriis, solenni apparatu baptismo tincti sunt. Hinc visu iucundum, & auditu præclarum cum idem Manuel (erat hoc eius à baptismo nomen) domesticatim priuatos; in angulis, in cœtibus alios doceret, quanta iniuræ rationis & diuinitatis iniuria, debitus Deo honos tribueretur lapidibus, & metallis: quod eo ardore consueuerat præstare, ut semel dicentem audiens puella, matri se repente in partem domus protiperet, simulachris refertam vbi deturbatis quotquot pertingere poterat frangendo, calcando, execrando, omnem contumeliam intulit; quod in illam dæmon illicò vltus est tam graui sensuum & vitæ deliquio, ut pro mortua iaceret; sed cum multis in cassum remediis, reuocare illam saragerent, Manuelli succurrit detractam sibi quam gestabat crucem eius pectori admouens; ad eius attactum apertis oculis læta, & vegeta in vires pristinas consurgit; inde copiosior Manuelli seges de crucis excellentia tractandi, & de meritis Redemptoris. Sed huius sui iacturam Magistri, quasi dedecus sectæ, dum abstergere Bonzij moliantur solenni disputatione, confidenter magis quàm consultè Pinnam prouocant ad certamen de religione: procedunt in arenam duo. Præsidebat alter scholastico; mystico alter de idolis Theologiæ pulpito annosus senex, & ministerio venerandus, quod mater Principis Regina qui Caciono imperabat, eo in diuinis vteretur ductore. Sed hic magis assuetus otiosè cum mulieribus fabulari, quàm conserere cum aduersario manus, breui arma proiecit, fastus sibi os & linguam deesse quæ rationibus Patris opponeret; negans tamen ex eo deteriore causam suam quod esset in ea propugnanda rudis, inferensque quod nuper ille nescio quid probandam esse prodigijs veritatem. Accenderetur ignis luculentus, conicerentur in illum sectæ vtriusque sacrati codices, quibus flamma tactis parceret, iis vera, & recta contineri, nec enim ignibus ablumi posse veritatem, & ignis iudicio pronuntiatum iri de victo & victore. Risum ad hæc non tenuit Iosephus insignis ille inter Literatos indignitatisque ac toruum intuens, nec verum inquit, neque falsum, ignis probula sunt, qui corpus est, illa concretionis expertia, ibunt cartæ incinerem, non minùs si sacrum & verum, quàm si exsecrandum mendacique contineant. Te vero qui sapiens & audis & credi vis, certa conuictam ratione quæ sola verum à falso discernit, ad ignem prouocare rationis expertem, & sensu carentem discernendi veri: et si autem non emendauerit

79.
Bonzij fraudul. ad miracula prouocant.